

Štatistika

7 Štatistika

Národná banka Slovenska zbiera, zostavuje a uverejňuje rôzne druhy štatistík, ktoré slúžia predovšetkým na zabezpečenie výkonu národnej menovej politiky a finančnej stability. V roku 2006 pokračoval proces harmonizácie jednotlivých oblastí štatistiky v súlade s požiadavkami ECB, ďalšími inštitúciami spoločstva, ako aj inými medzinárodnými inštitúciami. Rozsah zabezpečovaných činností sa rozšíril o oblasť štatistiky finančných účtov a štatistiky poisťovní, kapitálového trhu a dôchodkového sporenia. V rámci strednodobej stratégie v oblasti štatistiky je hlavným cieľom zabezpečenie úloh súvisiacich s prijatím spoločnej meny euro.

Menová a banková štatistika

Rok 2006 bol pre činnosti zabezpečované v rámci menovej a bankovej štatistiky rokom stabilizácie vo vykazovaní harmonizovaných štatistík v súlade s metodikou a požiadavkami ECB. Predovšetkým v oblasti zostavovania bilančnej a úrokovej štatistiky boli údaje poskytované plynule na základe vykonaných zmien v štruktúre a metodike zdrojových výkazov v predchádzajúcom období (prechod od národnej k harmonizovanej metodike ECB sa začal zabezpečovať od roku 2002).

Pre zabezpečenie výkonu menovej politiky boli v metodike ECB zostavované menové agregáty a protipoložky k menovému agregátu M3, ktorých podkladom sú údaje bilančnej štatistiky za inštitucionálny sektor peňažných finančných inštitúcií. Na tento účel boli vykazované a zostavované štatistické bilancie za centrálnu banku, banky a pobočky zahraničných bánk, podielové fondy peňažného trhu, ako aj Štátnu pokladnicu, ktorá predstavuje ústrednú štátnu správu. Okrem stavových údajov sa pokračovalo aj v zostavovaní bilančnej štatistiky tokov a zverejňovala sa medziročná miera rastu pre vybrané položky menového prehľadu podľa metodiky ECB. Pokračovali tiež práce v zostavovaní historických časových radov v súlade so stratégiou ECB na prenos podkladových údajov zo všetkých členských štátov pre prípad rozšírenia eurozóny.

V rámci harmonizovanej úrokovej štatistiky boli za bankový sektor v priebehu roka 2006 zostavované

a zverejňované úrokové miery z poskytnutých vkladov a prijatých úverov k stavovým údajom, ako aj k novým obchodom. Na účely sledovania plnenia jedného z konvergenčných kritérií bola poskytovaná štatistika dlhodobých úrokových mier za reprezentatívne vládne dlhopisy.

V roku 2006 sa ukončila príprava metodiky a právneho rámca pre rozšírenie štatistiky za sektor ostatných finančných sprostredkovateľov. Okrem už existujúceho vykazovania aktív a pasív na štatistické účely za jednotlivé podielové fondy (akciové, dlhopisové, zmiešané a fondy fondov) sa zostavovanie tejto štatistiky rozšíri o spoločnosti zaoberajúce sa finančným lízingom, splátkovým predajom a faktoringom. Nové požiadavky NBS, ako aj ECB tak reagujú na rastúci význam týchto subjektov v ekonomike.

Vzájomnú súvislosť a využiteľnosť menovej a bankovej štatistiky s inými druhmi štatistík a činnosťami, ktoré NBS zabezpečuje, najlepšie prezentuje skutočnosť, že poskytované údaje slúžia, okrem monitorovania vývoja časti finančného trhu, aj ako zdrojové podklady na zostavovanie štatistiky štvrťročných finančných účtov, na zabezpečenie výpočtu povinných minimálnych rezerv úverových inštitúcií, štatistiky platobnej bilancie, štatistiky pre bankový rozvoj, finančnej stability (analýzy obozretnosti), štruktúrne štatistické indikátory, ako aj štatistiku platobných systémov v rámci ESCB.

V roku 2006 sa rozšírila prezentácia a dostupnosť harmonizovaných národných údajov na internetovej stránke NBS, ako aj na stránke ECB.

Štatistika štvrťročných finančných účtov v roku 2006

Národná banka Slovenska je v zmysle požiadaviek ECB zodpovedná aj za zostavovanie štvrťročných finančných účtov menovej únie. Činnosti, ktoré sa začali vykonávať v roku 2006, majú za cieľ v prvej fáze vybudovanie matice štvrťročných finančných účtov (ŠFÚ) a neskôr pravidelný zber a spracovanie údajov v rámci ŠFÚ. Hlavným účelom zostavenia ŠFÚ je vytvoriť podporný analytický nástroj na účely sledovania transmisiého mechanizmu menovej politiky a analýzy finančnej stability.

Matica ŠFÚ obsahuje údaje o štruktúre finančných tokov za jednotlivé finančné nástroje (obeživo, vklady, úvery, dlhové a majetkové cenné papiere, finančné deriváty, podielové fondy a poistno-technické rezervy) medzi jednotlivými inštitucionálnymi sektormi v národnom hospodárstve v členení podľa metodiky európskeho systému národných účtov ESA 95. Národná banka Slovenska úzko spolupracovala pri zostavovaní ŠFÚ so Štatistickým úradom SR (ŠÚ SR), ktorý je v rámci zostavovania ŠFÚ zodpovedný za sektor verejnej správy.

V roku 2006 sa hlavný dôraz kládol na metodickú stránku a na technické zabezpečenie zostavenia ŠFÚ. V metodickej oblasti prebiehali konzultácie medzi NBS a ŠÚ SR ohľadom získavania údajov za sektor NBS a ostatných finančných inštitúcií, keďže okrem zostavenia ŠFÚ je dôležitá aj konzistencia s ročnými finančnými účtami, za ktoré je zodpovedný ŠÚ SR. Súčasne boli vypracované metodické pokyny pre zber údajov zo sektora poisťovní a dôchodkových správcoských a doplnkových dôchodkových spoločností.

V súvislosti s technickým zabezpečením zostavenia ŠFÚ sa uskutočňovali pravidelné stretnutia zástupcov NBS, ŠÚ SR a externej poradenskej firmy za účelom špecifikácie spoločnej databázy údajov pre potreby zostavovania ŠFÚ, ktorá bola vytvorená a bude spravovaná na serveri ŠÚ SR.

Štatistika poisťovní a kapitálového trhu

Začiatkom roku 2006 došlo na Slovensku k výraznej zmene v oblasti regulácie finančného trhu – Úrad pre finančný trh (dohliadací orgán pre poisťovne, kapitálový trh a dôchodkové sporenie) bol začlenený do organizačnej štruktúry Národnej banky Slovenska s cieľom vytvoriť integrovaný dohľad nad celým finančným trhom.

V súvislosti s touto organizačnou zmenou vyplynula pre NBS úloha od 1. januára 2006 zabezpečiť zber, spracovanie a uchovávanie údajov subjektov finančného trhu iných ako bánk a pobočiek zahraničných bánk, ktoré sú nevyhnutné pre výkon integrovaného dohľadu a na štatistické účely pre národné i nadnárodné inštitúcie.

Neoddeliteľnou súčasťou prípravy na nový spôsob zberu údajov bol proces legislatívnych úprav jednotlivých právnych predpisov upravujúcich predkladanie výkazov a hlásení vykazujúcimi subjektmi.

Oblasť štatistiky nebankových subjektov

Oblasť štatistiky nebankových subjektov zabezpečuje a zodpovedá za získavanie a spracovanie štatistického výkazníctva od iných subjektov ako bánk a pobočiek zahraničných bánk, vychádzajúc z potrieb zostavovania platobnej bilancie.

Rok 2006 bol pre činnosti zabezpečené v rámci štatistiky nebankových subjektov rokom harmonizácie štatistiky v súlade s odporúčaniami medzinárodných inštitúcií, predovšetkým ECB, týkajúcich sa metodiky zostavovania platobnej bilancie a medzinárodnej investičnej pozície.

Vstupom do eurozóny sa bude meniť aj rozsah vykazovaných údajov tak, aby umožnili zostaviť celkové štatistiky eurozóny o platobnej bilancii a medzinárodnej investičnej pozícii. Okrem údajov o transakciách so zvyškom sveta bude potrebné zaslať do ECB v mesačnej platobnej bilancii aj údaje o transakciách s nerezidentmi nepatriacimi do eurozóny a v štvrtročnej platobnej bilancii geografické členenie podľa určenej klasifikácie. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné rozšíriť štatistiku nebankových subjektov, resp. podnikový výkaz DEV1-12. Vzhľadom na skutočnosť, že po vstupe do eurozóny bude potrebné zaslať aj údaje za tri predchádzajúce roky, bolo nevyhnutné zabezpečiť zmenu podnikového výkazu už od roku 2006.

V roku 2006 pokračovala prezentácia informácií o priamych zahraničných investíciách na internetovej stránke NBS v rámci publikácie Menový prehľad.

Medzinárodná spolupráca

Národná banka Slovenska je v oblasti štatistiky zastúpená vo výbore pre štatistiku a v pracovných skupinách ECB a ESCB, v pracovných skupinách Eurostatu. Spolupracuje taktiež s BIS a MMF.